

Europejski Tytuł Egzekucyjny jako gwarancja wykonalności decyzji sądowych w Unii Europejskiej

1. Wstęp

Europejski Tytuł Egzekucyjny (ETE) zrodził się z potrzeby ujednoczenia i usprawnienia wykonalności decyzji sądowych w Unii Europejskiej (UE). Aby więc można było mówić o genezie ETE, należy sięgnąć do problematyki samej wykonalności decyzji sądowych lub jeszcze szerzej – współpracy sądowej w UE, ze szczególnym uwzględnieniem spraw cywilnych. Pierwszym krokiem na drodze do utworzenia ETE była konwencja brukselska z dnia 27.9.1968 r.¹ Zgodnie ze swoim tytułem konwencja dotyczyła nie tylko wykonalności orzeczeń sądowych, lecz także wprowadziła zasady, na których opierać się miała jurysdykcja sądowa w sporach pomiędzy państwami członkowskimi. Zauważalne korzyści jakie przyniosło wejście w życie konwencji brukselskiej, doprowadziło do podpisania kolejnej konwencji – 16.9.1988 r. w Lugano². Treść konwencji lugańskiej w znacznym stopniu potwierdzała postanowienia przyjęte w Brukseli, a konwencja weszła w życie w roku 1992³. W tym samym roku podpisano traktat z Maastricht⁴, w którym jako główne cele UE wymienia się m.in. utworzenie przestrzeni bez granic wewnętrznych oraz rozwijanie ścisłej współpracy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości

¹ Konwencja brukselska o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych z 1968 r., Dz.U. C 27 z 26.1.1998 r.

² Konwencja lugańska o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych z 1988 r., Dz.U. z 2000 r., nr 10, poz. 132.

³ M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny w teorii i praktyce*, Warszawa 2007, s. 4.

⁴ Traktat o Unii Europejskiej z 1992 r., Dz.U. z 2004 r., nr 90, poz. 864/30 (dalej TUE).

i spraw wewnętrznych⁵. W dalszej kolejności współpracę państw członkowskich w sprawach wymiaru sprawiedliwości przesunięto z obszaru trzeciego do pierwszego filaru na mocy postanowień traktatu amsterdamskiego z 1997 roku⁶. Ta zmiana doprowadziła do znacznego ułatwienia rozwoju dalszej współpracy w dziedzinie wykonalności decyzji sądowych w UE, ponieważ w tej sprawie Rada Unii Europejskiej mogła wydawać kolejne dyrektywy, a także rozporządzenia, które nie wymagają ratyfikacji ze strony wszystkich państw członkowskich, co z kolei znacznie przyspiesza pracę instytucji unijnych⁷.

Możliwość wydawania rozporządzeń została wykorzystana wielokrotnie w procesie usprawniania wykonalności decyzji⁸, a spośród nich jako najistotniejsze dla problematyki ETE należy wymienić Rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 z 22.12.2000 r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych⁹ oraz Rozporządzenie nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 21.04.2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych¹⁰ (dalej jako rozporządzenie). Celem pierwszego z wymienionych rozporządzeń jest m.in. określenie przesłanek oraz uregulowanie przebiegu postępowania dotyczącego uznania i stwierdzenia wykonalności orzeczeń w UE.

Problematyka wykonalności orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych została również zreformowana przez traktat lizboński¹¹ (dalej jako TL) i ujęta w art. 81 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

⁵ Tytuł I, art. B, tiret pierwsze i czwarte TUE.

⁶ Traktat z Amsterdamu zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, traktaty ustanawiające Wspólnoty Europejskie i niektóre związane z nimi akty z 1997 r., Dz.U. z 2004 r., nr 90, poz. 864/31.

⁷ M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 5.

⁸ *Ibidem*, s. 6.

⁹ Rozporządzenie nr 44/2001 Rady z 22.12.2000 r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, Dz.Ur. UE L 12 z 16.1.2001 r.

¹⁰ Rozporządzenie nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 21.04.2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych Dz.Ur. UE L 143 z 30.4.2004 r.

¹¹ Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, C Dz.Ur. UE C 115/201 z 2008 r.

Regulacje tego artykułu zwiększają kompetencje UE w dziedzinie współpracy sądów w sprawach cywilnych, rozszerzając katalog celów, w stosunku do których Unia może stosować w ramach współpracy pewne środki, aby zbliżyć przepisy ustawowe i wykonawcze poszczególnych państw członkowskich. Wśród wspomnianych celów znalazły się: zapewnienie skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, rozwój alternatywnych metod rozstrzygania sporów oraz wspieranie szkolenia sędziów i innych pracowników wymiaru sprawiedliwości¹².

2. Rozporządzenie w sprawie utworzenia ETE dla roszczeń bezspornych

Określenie zakresu zastosowania rozporządzenia obejmuje zakres przedmiotowy, terytorialny oraz czasowy. Zakres przedmiotowy został w rozporządzeniu ujęty w definicji zarówno pozytywnej, jak i negatywnej – rozporządzenie jest stosowane w sprawach cywilnych, handlowych, a także do orzeczeń wydawanych w wyniku zaskarżenia orzeczeń, ugód sądowych i dokumentów urzędowych, którym nadano zaświadczenia ETE. Rozporządzenia nie stosuje się natomiast do spraw skarbowych, celnych, administracyjnych, dotyczących odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej, a także do spraw z zakresu stanu cywilnego i zdolności prawnej osób fizycznych, praw majątkowych wynikających ze stosunków małżeńskich, testamentów i dziedziczenia; upadłości, postępowania związanego z likwidacją niewypłacalnych spółek oraz innych osób prawnych, porozumień sądowych, układów oraz innych analogicznych postępowania; ubezpieczeń społecznych i w sprawach z zakresu arbitrażu¹³. Rozporządzenie stosuje się do orzeczeń wydanych, ugód sądowych zatwierdzonych sądownie lub zawartych przed sądem lub dokumentów urzędowych sporządzonych bądź zarejestrowanych po jego

¹² A. Frąckowiak-Adamska, *Reforma Europejskiej przestrzeni sądowej przewidziana w Traktacie z Lizbony*, [w:] *Europejska przestrzeń sądowa*, A Frąckowiak-Adamska, R. Grzeszczak (red.), Wrocław 2010, s. 170–171.

¹³ M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 41–42.

wejściu w życie, a więc po 21 stycznia 2005 r.¹⁴ Terytorialny zakres zastosowania rozporządzenia rozciąga się na wszystkie państwa członkowskie UE z wyjątkiem Danii.

Wśród motywów utworzenia ETE w Rozporządzeniu Nr 805/2004 podkreśla się w punkcie 8 potrzebę przyspieszenia i uproszczenia wykonywania orzeczeń poprzez rezygnację ze stosowania środków pośrednich przedsięwziętych przed wykonaniem orzeczenia w państwie członkowskim, w którym wnosi się o wykonanie. W kolejnym zaś punkcie stwierdza się wyższość – z uwagi na oszczędność czasową oraz finansową – uproszczonej procedury nad procedurą *exequatur* przewidzianą w rozporządzeniu Rady (WE) nr 44/2001¹⁵. Przełomowe znaczenie ma więc fakt, że procedura *exequatur*, wymagająca wydania orzeczenia w sprawie stwierdzenia wykonalności w każdym państwie wykonania, została zastąpiona zaświadczeniem o ETE, które jest wydane przez sąd w państwie prowadzącym pierwotne postępowanie, a które jednocześnie jest podstawą do wykonania orzeczenia we wszystkich państwach członkowskich UE¹⁶ (z wyjątkiem Danii¹⁷).

Rozporządzenie reguluje: zakres rozumienia określenia „roszczenia bezsporne”, przebieg procedury wydawania zaświadczenia o ETE, określenie minimalnych standardów postępowania w sprawach roszczeń bezspornych, przebieg postępowania wykonania ETE oraz warunki zaopatrzenia orzeczenia w zaświadczenie o ETE¹⁸. Niezwykle istotne jest również pojęcie wzajemnego zaufania, na którym opiera się cała procedura ETE, a o którym wspomina się wśród motywów rozporządzenia¹⁹. Z założenia bowiem państwo wykonania powinno przyjąć orzeczenie zaopatrzone w ETE, jakby zostało one wydane w tym państwie.

Aby zasadę wzajemnego zaufania chronić przed nadużyciami, zastosowano w rozporządzeniu dwie gwarancje – ograniczenie roszczeń

¹⁴ K. Weitz, *Europejskie prawo procesowe cywilne*, [w:] *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, A. Wróbel (red.), Zakamycze, Kraków 2005, s. 627.

¹⁵ Dz.Urz.UE L 12 z 16.1.2001 r., pkt 8 i 9 motywów rozporządzenia.

¹⁶ U. Ernst, *Rozporządzenie o europejskim tytule egzekucyjnym na tle systemu postępowania cywilnego*, EPS 2008, nr 5, s. 37.

¹⁷ Zob. szerzej: M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 8.

¹⁸ K. Weitz, *Europejskie prawo...*, s. 624.

¹⁹ Dz.Urz.UE L 12 z 16.1.2001 r., pkt 18 motywów rozporządzenia.

mogących być podstawą do wydania zaświadczenia o ETE do roszczeń bezspornych oraz ustalenie minimalnych standardów, jednolitych dla wszystkich państw członkowskich UE²⁰. Określenie „roszczenia bezsporne” zostało objaśnione w punkcie 5 motywów rozporządzenia, a następnie doprecyzowane w art. 3 rozporządzenia²¹. Na drugą wspomnianą gwarancję – minimalne standardy dla procedur bezspornych – poświęcono w rozporządzeniu Rozdział III. Wśród minimalnych standardów zostały poruszone kwestie konieczności prawidłowego poinformowania dłużnika o toczącym się przeciwko niemu postępowaniu, o konieczności uczestnictwa w postępowaniu w celu zakwestionowania roszczenia oraz o konsekwencjach braku uczestnictwa, a także o konieczności precyzyjnego zdefiniowania zasad doręczania dłużnikowi korespondencji w trakcie postępowania oraz o należywym poinformowaniu dłużnika o procedurach zakwestionowania roszczenia²².

W odniesieniu do podstawowych regulacji rozporządzenia w sprawie utworzenia ETE dla roszczeń bezspornych pozostaje jeszcze kwestia stosunku tego rozporządzenia do wcześniejszych aktów – przede wszystkim do wspomnianego wcześniej Rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/2001. Kwestia ta została uregulowana w art. 27 rozporządzenia, w którym uznano, że wniosek o nadanie zaświadczenia ETE jest fakultatywny dla podmiotu ubiegającego się, ponieważ może on skorzystać z systemu uznawania i wykonalności decyzji sądowych proponowanego w Rozporządzeniu Nr 44/2001²³.

3. Postępowanie w sprawie nadawania zaświadczeń ETE

Postępowanie o nadanie zaświadczenia ETE, prowadzone w państwie pochodzenia, zastąpiło wcześniejsze postępowanie o stwierdzenie

²⁰ M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 38.

²¹ Zob. szerzej: K. Weitz, *Europejskie prawo...*, s. 625; M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 71.

²² Zob. szerzej: M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny*, s. 52.; K. Weitz, *Europejskie prawo...*, s. 632.

²³ M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 40.

wykonalności, które z kolei było prowadzone w państwie wykonania²⁴. Zniesienie procedury *exequatur* zostało sprecyzowane w art. 5 rozporządzenia, który stanowi, że orzeczenie, któremu nadane zostało zaświadczenie ETE w państwie członkowskim wydania, jest uznawane i wykonywane w innych państwach członkowskich bez potrzeby stwierdzania wykonalności i bez możliwości sprzeciwienia się jego uznaniu.

W rozporządzeniu nie zostało wprost określone, jakie podmioty są uprawnione do złożenia wniosku o wydanie zaświadczenia ETE. Uznaje się, że jest to wierzyciel, niekoniecznie będący stroną w procesie sądowym lub stroną ugody²⁵. Natomiast kontrowersje budzi problem właściwości sądu i możliwość wydawania zaświadczenia ETE przez tego samego sędziego, który wydał orzeczenie będące podstawą do wniosku o wydanie tego zaświadczenia. Z treści rozporządzenia nie wynika jasno rozstrzygnięcie tej kwestii, a jej uregulowanie pozostawiono poszczególnym państwom członkowskim²⁶.

W sprawie wniosku o wydanie zaświadczenia ETE rozporządzenie nie przewiduje żadnego terminu na jego złożenie ani też konkretnego formularza, na którym powinien ten wniosek zostać złożony. Natomiast zaświadczenie ETE wydawane jest na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia Komisji nr 1869/2005²⁷, który to formularz zastąpił wcześniejszy znajdujący się w załączniku do rozporządzenia 805/2004. Odpowiednio do ugody sądowej oraz dokumentu urzędowego zaświadczenia ETE wydawane są na formularzach stanowiących załączniki nr II i III rozporządzenia 805/2004²⁸.

Jak stanowi art. 9 ust. 2 rozporządzenia, zaświadczenie ETE wydawane jest zawsze w tym samym języku, co orzeczenie, w odniesieniu do którego zostało wydane. Od wystawienia zaświadczenia nie przysługuje żadne odwołanie, natomiast wierzyciel może złożyć odwołanie w sytuacji odmowy wydania zaświadczenia ETE lub gdy jego wniosek nie został uwzględniony w całości i zostało wydane tylko częściowo-

²⁴ K. Weitz, *Europejskie prawo...*, s. 628.

²⁵ A. Harast, *Nadawanie zaświadczenia ETE*, Monitor Prawniczy 2009, nr 2, s. 69.

²⁶ Zob. szerzej: K. Weitz, *Europejskie prawo...*, s. 629.

²⁷ Dz.Urz.UE L 300/6 z 17.11.2005 r.

²⁸ M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 74.

we zaświadczenie²⁹. Możliwość wydania częściowego zaświadczenia występuje w sytuacji, gdy tylko część orzeczenia spełnia wymagania rozporządzenia³⁰. Wydane w takiej sytuacji zaświadczenie ETE obowiązuje wyłącznie w odniesieniu do tej części orzeczenia, która spełniła kumulatywne przesłanki wydania zaświadczenia. Zaświadczenie ETE może podlegać również sprostowaniu lub cofnięciu na wniosek złożony w sądzie państwa pochodzenia. Sprostowanie stosuje się wówczas, gdy na skutek istotnego błędu istnieje rozbieżność między orzeczeniem a zaświadczeniem, natomiast cofnięcie zaświadczenia może nastąpić, gdy zostało ono w sposób oczywisty przyznane niesłusznie ze względu na wymogi określone w rozporządzeniu. Wniosek o sprostowanie lub cofnięcie może złożyć zarówno wierzyciel, jak i dłużnik, choć w praktyce z tej możliwości korzystać będzie co do zasady dłużnik³¹.

W postępowaniu o nadanie zaświadczenia ETE sąd bierze pod uwagę występowanie wymienionych w art. 6 rozporządzenia kryteriów, które muszą zostać spełnione kumulatywnie, aby sąd mógł wydać zaświadczenie. Do tych wymogów należą: a) wykonalność orzeczenia w państwie członkowskim wydania, b) brak sprzeczności orzeczenia z przepisami dotyczącymi jurysdykcji ustanowionymi w sekcjach 3 i 6 rozdziału II rozporządzenia (WE) nr 44/2001, c) postępowanie sądowe w państwie członkowskim pochodzenia w przypadku roszczenia bezspornego odpowiadało warunkom określonym w dziale III rozporządzenia, d) orzeczenie zostało wydane w państwie członkowskim, w którym dłużnik ma miejsce zamieszkania, o ile roszczenie jest bezsporne, dotyczy umowy, którą zawarła osoba w celu, który nie może być uważany za działalność zawodową lub gospodarczą tej osoby i to dłużnik jest konsumentem³².

Jeżeli nie zostaną spełnione wymienione wyżej przesłanki, sąd odmawia nadania orzeczeniu zaświadczenia ETE – w takiej sytuacji orzeczenie zostaje poddane procedurze stwierdzenia wykonalności w państwie wykonania.

²⁹ *Ibidem*, s. 75.

³⁰ Dz.Urz.UE L 12 z 16.1.2001 r., art. 8.

³¹ A. Harast, *Nadawanie...*, s. 75.

³² K. Weitz, *Europejskie prawo...*, s. 628.

4. Egzekucja orzeczeń zaopatrzonych w zaświadczenie ETE

Ponieważ przyjęte w rozporządzeniu 805/2004 rozwiązania mają na celu wyeliminowanie wszystkich pośrednich środków na drodze do wykonania orzeczenia, decyzja o tym, czy orzeczenie może zostać wykonane zgodnie z rozporządzeniem, została przekazana sądom państwa wydania, które decydują o nadaniu zaświadczenia ETE. W związku z art. 11 rozporządzenia zaświadczenie ETE jest skuteczne jedynie w granicach wykonalności orzeczenia, a granice te są każdorazowo wyznaczane przez prawo państwa wydania orzeczenia³³. Regulacja ta ma na celu wyeliminowanie takich sytuacji, w których dochodzenie roszczenia w państwie wykonania byłoby łatwiejsze niż w państwie wydania. Przepis ten odnosi się do zdarzeń, gdy tytuł egzekucyjny nie jest wykonalny lub jest warunkowo wykonalny w państwie wydania³⁴.

Ogólne założenia dotyczące wykonalności orzeczeń zaopatrzonych w zaświadczenie ETE zostały ujęte w rozporządzeniu w art. 20–23, natomiast co do zasady postępowanie egzekucyjne toczy się według przepisów prawa państwa wykonania (zasada *lex fori*). W ramach tej zasady na podstawie prawa państwa wykonania określa się organy egzekucyjne, środki obrony przed egzekucją, w tym powództwa przeciwegzekucyjne, warunki zawieszenia i umorzenia postępowania egzekucyjnego³⁵.

Wiele kontrowersji budzi problematyka klauzuli wykonalności – pojawiają się wątpliwości czy orzeczenie zaopatrzone w zaświadczenie ETE powinno otrzymać dodatkowo klauzulę wykonalności w państwie wykonania³⁶. Argumentem przemawiającym za opatrzeniem orzeczenia klauzulą wykonalności może być art. 20 ust. 1 rozporządzenia, w którym stwierdza się, że orzeczenie, któremu nadano

³³ M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 79.

³⁴ A. Harast, *Europejski Tytuł Egzekucyjny – postępowanie egzekucyjne w państwie wykonania*, cz. I, Monitor Prawniczy 2007, nr 19, s. 1072.

³⁵ *Ibidem*, s. 1070.

³⁶ Zob. szerzej: A. Harast, *Europejski Tytuł Egzekucyjny – postępowanie egzekucyjne...*, cz. I, s. 1071; K. Weitz, *Europejskie prawo...*, s. 637.

zaświadczenie ETE, jest wykonywane na takich samych warunkach, jak orzeczenie wydane w państwie członkowskim wykonania. Z drugiej zaś strony należy zauważyć, że nadawanie klauzuli wykonalności takim orzeczeniom znacznie wydłuża procedury weryfikacji tytułu egzekucyjnego, a przecież jednym z głównych założeń rozporządzenia 805/2004 było usprawnienie i przyspieszenie wykonalności decyzji w UE. Jest to również niezgodne z założeniem o wzajemnych zaufaniu państw członkowskich w zakresie wymiaru sprawiedliwości, bowiem orzeczenie zostaje zweryfikowane podczas postępowania w sprawie nadania zaświadczenia ETE, więc kolejna kontrola w procesie nadawania klauzuli wykonalności wydaje się zbędna – zaświadczenie ETE spełnia podobne funkcje, co sama klauzula wykonalności.

Postępowanie egzekucyjne zostaje zainicjowane przez wierzyciela, który dostarcza organom egzekucyjnym państwa wykonania wymagane przez rozporządzenie dokumenty, czyli: a) odpis orzeczenia, b) odpis zaświadczenia ETE, c) jeśli to konieczne transkrypcję zaświadczenia ETE na język urzędowy państwa wykonania. Wszystkie wymienione dokumenty muszą spełniać warunki niezbędne do stwierdzenia ich autentyczności zgodnie z przepisami państwa wydania³⁷.

Na wniosek dłużnika możliwa jest sytuacja, w której sąd odmówi egzekucji orzeczenia, a jedyny powód takiej odmowy został wymieniony w art. 21 rozporządzenia – dzieje się tak wówczas, gdy orzeczenia posiadającego zaświadczenie ETE nie da się pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem wydanym w państwie członkowskim, a także w państwie trzecim. Aby doszło do odmowy wykonania orzeczenia, muszą zostać spełnione również trzy kumulatywne przesłanki, a mianowicie: 1) wcześniejsze orzeczenie zostało wydane w odniesieniu do tego samego przedmiotu sporu i dotyczyło tych samych stron, 2) wcześniejsze orzeczenie zostało wydane w państwie członkowskim wykonania lub spełnia warunki konieczne do jego uznania w państwie członkowskim wykonania, 3) niemożność pogodzenia orzeczeń nie była i nie mogła być podniesiona w formie zarzutu w postępowaniu sądowym w państwie członkowskim wydania³⁸.

³⁷ A. Harast, *Europejski Tytuł Egzekucyjny – postępowanie egzekucyjne...*, cz. I, s. 1072.

³⁸ Dz.Urz.UE L 12 z 16.1.2001 r., art. 21.

W rozporządzeniu nie zostały wymienione żadne inne przypadki, w których sąd może odmówić egzekucji orzeczenia zaopatrzonego w zaświadczenie ETE. Zrezygnowano z wcześniejszych możliwości ujętych w Rozporządzeniu Rady (WE) Nr 44/2001, kiedy do odmowy mogło dojść w przypadku stwierdzenia sprzeczności z porządkiem publicznym państwa wykonania lub gdy pozwany nie wdał się w spór lub któremu nie doręczono w odpowiednim czasie i w odpowiedni sposób dokumentu wszczynającego postępowanie³⁹. Odmowa wykonania orzeczenia dotyczy wyłącznie orzeczeń sądowych, a więc obowiązuje z wyłączeniem ugód sądowych oraz dokumentów urzędowych⁴⁰.

Rozporządzenie przewiduje również możliwość wydania przez sąd zaświadczenia o braku lub ograniczeniu wykonalności w sytuacji, gdy wykonalność orzeczenia, któremu nadano zaświadczenie ETE, została zawieszona, ograniczona lub gdy zostało pozbawione wykonalności⁴¹. W przypadku natomiast zmiany orzeczenia, któremu został nadany ETE, na skutek odwołania wniesionego przez dłużnika, sąd wydaje zaświadczenie ETE zastępujące poprzednie. Postępowanie egzekucyjne toczyć się będzie w takiej sytuacji na podstawie drugiego zaświadczenia⁴².

W wyjątkowych okolicznościach może zostać również zarządzone zawieszenie postępowania egzekucyjnego – takie ograniczenie związane jest z tym, że zawieszenie jako środek zaradczy pozbawia procedury nadawania zaświadczeń ETE swojej głównej zalety, a mianowicie szybkości postępowania. Zawieszenia postępowania może żądać dłużnik, za pomocą środków zaskarżenia, ograniczenia lub zawieszenia egzekucji w państwie wykonania. Środki te mogą być skierowane zarówno przeciwko orzeczeniu posiadającemu zaświadczenie, jak i samemu zaświadczeniu ETE⁴³.

³⁹ Zob. szerzej: A. Harast, *Europejski Tytuł Egzekucyjny – postępowanie egzekucyjne...*, cz. I, s. 1072.

⁴⁰ M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 80.

⁴¹ Zob. szerzej: A. Harast, *Europejski Tytuł Egzekucyjny – postępowanie egzekucyjne w państwie wykonania*, cz. II, *Monitor Prawniczy* 2007, nr 20, s. 1123.

⁴² M. Arciszewski, *Europejski Tytuł Egzekucyjny...*, s. 80.

⁴³ Zob. szerzej: A. Harast, *Europejski Tytuł Egzekucyjny – postępowanie egzekucyjne...*, cz. II, s. 1125.

5. Zakończenie

Rozporządzenie nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 21.04.2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych jest wielkim krokiem na drodze do utworzenia pełnej swobody przepływu oraz wykonalności orzeczeń sądowych w krajach UE. Sprzyja to nie tylko uproszczeniom proceduralnym, oszczędności finansowej i czasowej, lecz także ideom przyświecającym Unii Europejskiej, a więc współpracy oraz pogłębianiu zasady wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi. Rozwój współpracy w dziedzinie wykonalności decyzji sądowych daje nadzieję na harmonijne funkcjonowanie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, do której odwołuje się bezpośrednio art. 3 TUE, a która jest jednym z podstawowych celów UE. Na drodze do uproszczenia procedury wykonalności orzeczeń sądowych można wyodrębnić już kolejne – po ETE – etapy, jak chociażby uregulowanie kwestii Europejskiego Nakazu Zapłaty⁴⁴. Jednocześnie wprowadzone do tej pory rozwiązania nie są z pewnością ostateczne, o czym świadczą chociażby założenia Programu Sztokholmskiego przewidzianego na lata 2010–2014⁴⁵.

⁴⁴ Rozporządzenie nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, Dz.Urz. UE L 399 z 30 grudnia 2006 r.

⁴⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 20.4.2010, KOM(2010) 171.